

BÁSNĚ Z RUKOPISU

K půlnoci je. Vlak je smutný
jako chodba ve vězení.
Únava je měkký polštář,
na němž dřímá moje snění.

5 A mé snění, tos ty, drahá,
třešňová ty bílá snítka.
Kola buší, srdce buší:
Lidko, Lidko, Lidko, Lidko!

10 Taks mi blízko. Stačí pouze
zavřít oči, už jsi se mnou.
Braň se jak chceš, všechno marné,
spolu jedem nocí temnou.

15 Kola buší, srdce buší,
povídám ti slova něžná.
Ó, jak milosti jsi plna,
Panno Maria má Sněžná!

Jsi jak propast mlčelivá,
do níž nelze sestoupit.
Zdáš se klidna být jak oblak,
ale mně jsi vzala klid.

5 Na tobě že není viny,
to až příliš dobře vím.
Ale jen ty můžeš vyřknout
ortel nad mým blouzněním.

10 K svobodě jsme narozeni,
bérem-li si prostě ji.
Mlčíš-li, vždyť můžeš mluvit,
slovem nebo kratčeji.

15 Pouhým slovem, pouhým gestem,
jediným jen pohledem,
chceš-li, můžeš zahnati mě;
na vše připraven již jsem.

20 A tak prosím jako školák:
V duchu směješ-li se mi,
vysměj se mi tváří ve tvář
zvonícími perlemi.

A tak prosím jako školák:
Obtěžuji-li tě jen,
až ti přinesu zas verše,
zmačkej, zahod' papír ten.

25

A tak prosím jako školák:
Jsou-li trochu milé ti,
jako teplý větřík, který
v vzkvetlý stromek zaletí,

30

tož mě pohlad' aspoň jedním,
aspoň jedním pohledem...
Vyřkni ortel, mlčelivá!
Na vše připraven již jsem.

Schovávej ty veršíky mé,
dobře si je schovávej,
snad jich bude hromádečka,
do destiček si je dej.

5 Očísluj a ovaž stužkou
modrou nebo červenou;
nikdo, ani já jich nemám,
cetkou jsou, leč tvou, jen tvou.

10 Přijde čas, a odcestuji
bez kufrů a navěky.
Zpeněžíš pak ty mé verše,
strpěné snad bezděky.

Tvoje jsou, a lacino je
nevydávej napospas:
15 smlouvej, hrdli se a kupči.
(U huby jen brali nás.)

Ale pozor! Potom přijde
literární historik;
navštíví tě, přezkoumá vše,
20 pod mikroskop dá náš styk.

Že nám hvězdy plály v noci,
ve dne slunce svítilo,
zjistí, mnoho zjistí, všecko,
i to, čeho nebylo.

25 Je to nebezpečný člověk,
hlavně láskám básníků.
Hořká sousta pro ně chystá
v kritickém svém tyglíku.

30 V literární historii
tak se tedy dostaneš,
budeš v ní mít kapitolku:
S. K. N. a Lidka Š.

35 Ale Lidko, hrdá, sladká,
kterou já dnes mám tak rád,
velbloudice východních snů,
které spřádám nastokrát,

zevšední-li i tvé srdce
triviálním osudem,
provdáš-li se, ztloustneš, zhloupneš,
40 otrokyně s otrokem,

ó, pak raděj veršíky mé
spal a mlč a zapomeň. . .
Nač má jednou kudla něčí
řezat křehký, útlý peň,

45 který tajně kvet a voněl
v jediném snad srdci jen. . .
V jediném a beznadějně,
sladký-krutý, krutý sen.

4. 2. 1926

Vzpomínku a pozdrav sterý,
já jsem tu tak sám,
daleko jsou ty Tipperary,
ale nezapomínám.

Ó Lído, jehňátko, má sladká láska tajná,
tvé oči jezera jsou hluboká a bájná,
a já v nich tonu... tonu... pomoci mi není,
a chtěl bych zchladnout již jak bledí utopení,
5 by mozek nebláznil a srdce nehořelo,
by dechem ztajeným to v plících nebolelo — :
na vlně pobřežní bych kolébal se tiše,
s úsměvem klidným již na vychladlé své pýše,
s úsměvem klidným již na vychladlé své pýše,
10 neb slovo laskavé, jež marně žádá živý,
mrtvý by dostal pak... A úsměv milostivý,
jímž Kypris milostná mě na svět uvítala,
ten by i poslední mé cestě věnovala.

Vím, že jsem ti jen jako tisíc jiných,
a láska má že je ti lhostejna —
leč tolik něhy skrýváš v řasách stinných,
že nelze procitnout mi z toho sna.

5 Jen pro tě ještě klinkám hořkou sloku,
a tys v mém nitru zvon, jenž vyzvání, —
a přece nikdy ňader tvých ni boků
nezvlíňuje prudce moje vyznání.

10 Jdeš klidně mimo cit, jenž marně plane,
a klidně hledíš na můj marný stesk —
jen, trochu polichocen, jasně vzplane
ti v očích někdy sladký ženský lesk...

15 A přece milost chtěl bych od tvé něhy,
och, aspoň milost jednu jedinou,
jedinký úsměv jasný v příští sněhy
za čistou, věř mi, čistou lásku svou.

20 Tvůj sladký obraz z mysli nezmizí mi,
jen oči, oči možno ochudit —:
ó, dej mi, prosím slovy upřímnými,
svůj obrázek, jež směl jsem jednou zřít!

Tys mi tak hrozně daleko,
a já jsem hrozně, hrozně sám,
třebaže, i když tě nevidím,
na tě jen myslím a vzpomínám.

5 Stále a všude se mnou jsi,
 má noc jsi a den, má práce a sen,
 se mnou jsi — stále vzdálená,
 s tebou jsem — stále sám.

10 A když jsem s tebou a u tebe,
 když na dosah ruky tě mám,
 ty to víš: zalknu se, oněmím,
 a zase jsem sám a sám.

15 Tak čekám na svou odvahu,
 na pokyn tvůj, jenž by mě zval, —
 a zatím čas můj jak lavina
 řítí se z holých skal.

Stokráte jsem si řekl již,
že si se mnou jen zahráváš,
malounko, ale přece tak,
že moje srdce v hrsti máš.

- 5 Ta hrst je něžná, přece však
sténám v tom jejím objetí:
vždyť nelze umřít, nelze žít
mé lásce v jeho zajetí.

Aspoň za něco již děkuji ti,
aspoň jedno v srdci nosím jmění:
že mi necháváš svou drahou ruku
k políbení.

5 Celé dni se těším na tu chvíli,
pyšný žebrák na almužnu sladkou,
na věčnost bych prodloužiti chtěl tu
rozkoš krátkou.

10 Ale také tu se zdá mi vždycky,
že si přitom pouze hloupě vedu,
že té chvíle všecku sladkost vypít
nedovedu.

Viš, drahá, že si už nedovedu
představit dnů svých bez tebe,
že bych tě mohl nevidět,
že bych tě mohl neslyšet,
5 že bych již nesměl o tobě snít,
o lásce své s tebou hovořit
ve verších, jež jen pro tebe váží
v kytičky prosté.

Ó ženo drahá, strome můj sladký,
10 mlčelivá má hlubino,
až jednou, což vím, možná zítra,
vyrveš se sama z mého nitra,
odhodíš, zlomíš mě navždycky, —
kéž očí tvých večer tropický
15 změní se v jezero, v němž bych rázem
utонуl tiše!

To je dnes hluku v zahradách,
u každé budky špaček sedí,
milostný zpěv svůj zpívá.
Tak jsem si těžce k srdci sáh:
5 mně Špačková u něho sedí,
nezpívá ovšem — zívá.

Sám sedím v pokoji tichém, na okně kvetou mi hyacinty, pracuji. Upracoval bych se ve dne v noci.

Ve dne,

abych oklamal mozek: poháním jej ustavičně vpřed cizími myšlenkami, abych na jednom místě nezešílel jedinou myšlenkou vlastní, kterou jsi Ty;

abych střizlivou prací přehlušil zfanatizované srdce, které blouzní, kvílí, zuří, opájí se iluzemi a propadá v zoufalství.

V noci,

v noci naopak aby mi nebylo spáti, abych při práci mohl každou desátou minutu věnovati Tobě a naslouchati hymnám a žalmům svého srdce, v němž všechno jsi Ty.

Sám sedím v tichém pokoji, na okně kvetou mi ještě hyacinty, pracuji. A venku svítí nejlahodnější slunce a ptáci zpívají všechny své jarní písně.

Poněvadž znám bídu statisíců a všechna hoře nešťastných, poněvadž vím, že sám po své chuti téměř formuji si všední den svobodnou myslí, byla by to blasfémie, kdybych necítil, že osud byl a je mi milostiv. Je mi však milostiv i v tom, že mi dovolil Tebe zbožňovat a býti k smrti Tebou nemocen?

Hyacinty voní mi na okně a jejich sladkohořkou vůni vdechuji jako Tvou neviditelnou přítomnost, která mě omamuje bolestně, prsa mi svírá a pálí mě v očích, umučených bděním.

Jarní nádhera rozkošných svátků uniká mi marně ze života třemi nekonečnými dny, v nichž nemohu Tě spatřit. Nemohl jsem? Nesměl jsem? Nikdy nedosáhnu toho, abys mi řekla: Přijď! Nikdy nedosáhnu toho, abys řekla: Ano, prosím-li Tě!?

Tedy pracuji. Abych zapomněl? Nikoli, jen abych bojoval se svým šílenstvím a smutkem, abych se nevzdal, dokud nebude to docela nutno.

35 Ale půlarchy tady přede mnou, které jsi psala, připomínají mi každou řádkou náš bolestný flirt, hledám na nich stopy Tvých něžných prstů a ochlazuji na nich své horké čelo.

Ještě nikdy nezmocnila se žena takhle mé bytosti!

40 Jak hořce voní mi tu Tvá neviditelná přítomnost ve vůni hyacint a jak v mysli mé podobáš se bílé květině té, z jejíž vůně bolí prý hlava. Mě z ní bolí celý život, který se potácí teď omámen Tebou sladčeji a smrtelněji než všemi jedy a alkoholy světa.

45 Na shledanou, Lidko, všudypřítomná, a přece tak vzdálená!

Venku je tak krásně, a já tolik stůňu. A já tak nerad stůňu! A přece jedinou prostou větou upřímnou, jediným slovem snad, mohla bys mě uzdraviti nebo — vyléčiti. Když už zmocnila jsi se mého života — a já Tě tolikrát prosil, abys dala najevo, že ho nechceš —, tak jej aspoň 50 teď ještě odhoď, je-li Ti lhostejný nebo obtížný, nebo vezmi jej laskavě do svých dlaní měkkých — jen tuto bolestnou hru s ním již neprovoduj. Chtěl bych pro Tě žít, pracovat a býti vesel, nebo umřít pro Tě za jediný stisk 55 ruky, za jediný polibek, ale hra, kterou provozujeme, nestačí lásce ani k životu, ani k smrti, a nesmírně bolí.

Což je tak docela jisto, že jsme jako druzí? Neschopni a nehodni prosté upřímnosti?

Na shledanou, Lidko!

Jen minut několik to dneska bylo,
jen letmo sešli jsme se na chvíli,
a přece tolik něhy zazářilo
z Tvé bytosti ve stesk můj zavilý.

- 5 Já odcházel pln hlubokého lesku
a všemu věřit byl jsem ochoten...
Nezhojitelnou ránu svého stesku
jsem květy naplnil jak jarní den.

Ó drahá, mně někdy již nestačí
jen pro tebe o lásce zpívat,
zpupnému srdci jest jak v bodláčí,
když čistou vášeň má skrývat.

5 Chce se mu zabušit hlasitým zvonem
do šedých ulic i po kraji vonném —
chce se mi zpívat pro celý svět,
korunu z písní ti postavit na drahou hlavu,
a písním bylo by vyprávět
10 každému jednotlivci a všemu davu:
Hle, tu jde královna, ji básník korunoval
a do propasti temných očí jejích štěstí svoje schoval.

A vlastně zvonů na tisíce,
ó, všechny zvony v celé republice
15 rozhoupat chtěl bych v ztišené chvíli,
by jménem srdce mého zazvonily.
Ty malé šveholily by jak padající kvítka:
Lidka Lidka Lidka Lidka Lidka,
ty větší jásaly by jako vzdorující bída:
20 Lída Lída Lída Lída,
a chorál největších by duněl do slunka:
Li-dun-ka Li-dun-ka Li-dun-ka.

Tak zvony se srdcem by slavně splývaly,
v jediném zpěvu by se rozezpívaly:
25 Ty a já, já-ty, krásný a divoký svět,
ty a já, já-ty, našeho snění květ,
lásky a revoluce...

30 A přece nutno mlčeti,
ba zcela umlknouti,
v studené zemi sníti o horkém kraji,
ve věku přetvářky v sebe se uzamknouti,
zatnouti zuby a mlčeti.

Květiny kvetou pro všechny, ptáci potají nezpívají.
Jen člověku jest lidí se tu báti.

35 Jen člověku jest pro svou lásku někdy umíratí.

Včera jsem ti slíbil, že už budu hodný,
že chci věřit v tebe, sebe, štěstí kus.
S každou hodinou, kdy fyzicky tě nezřím,
znova vzrůstá však mé černé skepse klus.

5 Nakonec mi pádí krví, nervy, mozkem
jako splašený a mávající kůň.
Znova soužím se a znova zoufám nad vším,
dokud nezřím zas tvých očí sladkou tůň.

10 Proč jen nelze v její hloubi utonouti,
navždy zapadnout až ke dnu do tebe!
Tu by konečně se srdce utišilo,
blahem bez sebe.

Zlé prý máš oči, které mě zničí.
Tomuhle, drahá, nevěřím.
Pro mě jsou sladký a hluboký kalich
vonného vstavače, o němž sním.

- 5 Spíše mě zabije němý tvůj úsměv,
s nímž z výšky díváš se na můj žal.
Pohled máš hodný, leč úsměv tvůj říká,
že jsem se k srdci ti nedostal.

S tou krásnou básní o dvou slokách něžných,
kterou Tvá hrud' tak sladce skanduje,
proč nechceš svěřiti se básníkovi,
jenž v písních se Ti se vším svěřuje?

5 Ten vábný kraj, kde na vrcholcích sněžných
vzkvétají růže z vlahé hlubiny,
proč nechceš odhaliti poutníkovi,
jenž tolik má rád vonné krajiny?

10 A je-li to jen hnízdo rajských ptáků,
zda nejsou krásní pro potěšení!
Och, zobáčků dvě čeká na polibky
a hrdlíček dvě na pohlazení!

15 Leč, drahá, nezdá se i Tobě někdy,
že čekají už příliš dlouho snad?
A že jen jakés velké poblouznění
jim zabraňuje dát se milovat?

20 Rci, proč, ó proč jen v skrytosti a taji
má kvésti květ, když chce být celován
a když se *právě rozvil nejkrásněji*
a nejvíce je možná milován?

Čas řítí se a všechno odkvétá nám.
Kéž marně nekvete, co k světu je. — — —
To neříká Ti neupřímný svůdce.
To říká básník, jenž Tě miluje.

Po všem tom věčném soužení
a denním zápolu se vším
do vlaku tedy jsem zalezl
a ničeho si nevším.

5 Přihrčil jsem se do kouta,
kabátem zahalil hlavu:
s myslí i srdcem zapadám
do sladce hořkého stavu.

10 S celým svým srdcem, s myslí vší
u Tebe jsem a s Tebou,
nemám, a přece mám Tě tu
na tvrdé lavici s sebou.

15 V slabinách bolí mě askeze,
rty po Tvých polibcích žízní,
a přes všechny sladké vzpomínky
ta touha nejvíce trýzní,

20 by se již setkala v souzvuku
ta naše lačná nitra,
důvěra s porozuměním
krášlila naše jitra.

Je škoda každé vteřiny,
kterou si otrávíme
a v hodin zběsilém úprku
ztratíme, promarníme.

Půldruhého roku býti Lídin
s každou myšlenkou a touhou dnů!
Půldruhého roku něžných vidin!
Půldruhého roku čistých snů!

5 O milostném svazku nejkrásnější
pojmouti svým srdcem představu,
jak jen může dosud člověk zdejší,
starý plavec z mnoha přístavů!

10 A pak denně, ustavičně býti
skepsí všeho druhu bičován,
zázrak chtíti, v zázrak nevěřiti,
krváceti z nekrvavých ran!

Půldruhého roku! Jaký to byl
nadějí a žalů koloběh!
15 Kolikrát jsem ke slunci se probil,
kolikrát mě zkrušil mrazný dech!

Ale vím, že stejná touha zpívá
v našich srdcích, jež se vzpřímila.
A má mysl, láskou celá divá,
20 šťastnou by! Tě ráda viděla.

Za nejdražší vidinu Ti vděčím,
prosím osud, bychom dojeli.
Přes vše za všechno Ti blahorečím,
sladký hrozne, dosud kyselý!

A říkávám si denně,
 když bývám zbit jak štěně,
 proč na Tebe jen myslím
 v tom životě svém syslím,
 5 že jsi jak všechny ženy,
 květ země roztoužený,
 leč marnivý a planý,
 předsudky nahlodaný.

A přece denně znova
 10 Tvá krásná sbírám slova,
 v Tvé tváře šerosvitu
 po moudrém slídím kmitu
 žíznivě, lačně — ženo,
 již bylo usouzeno
 15 s básníkem chvilku jíti,
 také si zabásniti.

Dni věru nejsou nudny!
 Jak do hluboké studny
 spouštím se, vzplanu, blednu,
 20 leč nedosáhnou ke dnu
 Tvé bytosti, kde pryští
 a kříšťály se blyští
 myšlenky, city Tvoje
 z věčného svého zdroje.

25 Tu z temna hlubiny té,
 kde poklady jsou skryté,
 ke světlu vzhůru hledě,
 osudu v dlani sedě
 tak mezi nebem-zemí
 30 se všemi nadějemi,
 jen více miluji Tě,
 Ty velikánské dítě.

A náhle vím, že vzkvěsti
tu může krása, štěstí,
35 když ruka osudu Ti
vyzdvihne v mocném hnutí
hlubinu Tvého nitra
ze studny v jasná jitra
a na svobodě dá Ti
40 fontánou zaplesati...

V okovech všedních mocí
chátráme věčnou nocí,
a naše krásy vnitřní,
vše čisté, lidské, jitřní,
45 se krčí pod popelem,
jdem se sklopeným čelem
a jsme tak často malí,
jak pták, jejž oškubali.

Leč moci setřást pouta
50 a z mrzáckého kouta
svobodně zdvihnout čela!
To bys mi zazvučela
kříšťálem, stříbrem, zlatem!
Vzplanuvše slunovratem
55 sypali bychom v žití
dobra a světla kvítí. —

Třeskutý mráz. A země kol se jiskří
jak drobný odlesk hvězdné oblohy.
Starými lesy po silnici vzhůru
vnikáme v ticho noční pohody.

5 Do staré romantiky obléká vše
bledoučkový měsíc zkřehlým svitem svým.
Tu a tam šustne cosi v zmrzlém listí
pod černým jehličnatým stromovím.

10 Komorní Hrádek v tvrdém spánku zimním
jak zámek zakletý je z pohádky.
A Tys tu se mnou, moje Bílá paní,
Ty přízraku, jen pro mě přesladký.

15 Jak obvykle Ti říkám: Drahá, drahá!,
svou rukou hřeji chladnou ruku Tvou.
Jsem chudý rytíř z pohádky té krásné,
jenž ztratil duši s tajnou nevěstou.

20 Je k ránu již. A brzy kohout vstane
kdes na Vranově ke kuropění...
A já mám zlost, když soudruzi jsou hluční
a předčasně mě ruší ze snění...

Kolika básníkům vdechl jsem do mozku
 vůni a barvu své lyriky kdysi!
 Rozešli jsme se. Nevzpomínáme.
 Odešli, zestárli, změnili rysy.

5 Kolika ženám jsem na srdce přitiskl
 pečeť své bláhové vášně a něhy!
 Rozešli jsme se. Nezapomněly.
 Leskne se pečeť má pod všemi sněhy.

10 A nyní pomyslit, novino přesladká,
 že jsi mi osudem svěřena byla,
 abys tu na teple podzimní lásky mé
 v ženu se pomalu doproměnila.

15 A že Ti na mladé srdce teď vtiskuji
 tu rudou pečeť, svůj polibek věčný!
 Nevíš, jak chvějí se pro odpovědnost svou,
 bázní, že bude jen nedostatečný.

20 Jaké to strašlivé tajemství rozkvetlo
 na cestě naší, ta pečeť má rudá!
 A člověk neví, zda nehřeší na Tobě,
 zda klnout nebude chudému chudá.

Čas mijí, za chvíli odejdu navždycky,
 leč s Tebou životem popluji přece.
 Na dno Tvé hlubiny spanilé ulehnu.
 Rubínem na světle? Kamenem v řece?

25 Vím pouze jedno: že musím Tě milovat
 svou nejněžnější a nejčistší něhou:
 jsi středem nejvyšších představ mých milostných,
 všechny mé myšlenky oltář Tvůj střehou.

Ze mne cos poneseš povždycky životem.
30 Jak toužím, by Tě to v nitru jen hrálo!
Hrst aspoň z pokladu lásky a přátelství!
A pranic, co by Tě zarmucovalo...

Ó pomni, nejdražší, tohoto osudu!
K něze a vůli mé připoj svou něhu.
35 Aby Tvé vzpomínky usmívaly se Ti
do příštích zápasů, do příštích sněhů.

4. 3. 1927

Ó jižní révo má, na sever vyhoštěná,
jak zralé hrozny Tvé mě obklopují všude!
A přece v objetí Tvém každý sval mi sténá,
po každém polibku mně větší žízeň zbude.

- 5 Jsem teď již touha jen po panenské Tvé něze,
po něze tělesné i po Tvé upřímnosti.
Jak moucha malátná po jarním slunci leze
mé tělo žíznící až do stárnoucích kostí.

7. 3. 1927

Denně si vyčítám svou lásku a své touhy
a denně bojím se, by *Tebe* nezklamaly.
Troskou si připadám a Ty se vineš po ní
jak popínavý keř, na kterém růže vzplály.

- 5 Víím, že bych spokojen a vděčen měl být za vše,
vím, že jsem nehoden i toho, co mi dáváš,
leč div se člověku, jenž milovat Tě musí,
že jest jen člověkem, když něžně si s ním hráváš.

PÍSNIČKA JAKO Z JINDŘICHA HEINA

Zdalo se mi, že mám svatbu
s cizí, nevím jakou, ženou.
Bylas při tom, stranou, s tváří
úštěpačně zachmuřenou.

5 A pak jsem Tě náhle spatřil
kdesi v parku: hledíš k zemi,
pláčeš pomalu a tiše
velikými krupějemi.

10 Zdalo se mi, že jsem umřel.
Oplakávaly mne ženy.
Nebyla jsi mezi nimi.
Smutně zely černé stěny.

15 Pak byl pohřeb. Bylas v okně
s přítelkyní v žlutém domě.
Smála jsi se, hovořilas.
Mluvily jste, myslím, o mně.

16. 5. 1927

Má plachá královno, třebaže jsem Tě sám
korunou z papíru a lásky své korunoval,
přece Tvé králování v nervech a krvi mám —
pamatuj: do královny že jsem se zamiloval!...

5 Dvé let již marnotratně stůňu svou touhou a snem,
plachost a hrdost Tvou bláznivou mukou platím —
rok tomu, co Tvé přízně náměsíčníkem jsem,
a denně chvěji se bázní, že ji pojednou ztratím.

10 A přece, hled', nic snadnější nebylo by snad
než bezstarostným způsobem svou touhu nasytiti
a lásce, snu a mukám dáti klidně vyprchat
ve všední komedii, které říkají žítí.

15 Co s tím však, drahá? Stojí snad fraška banální
za ženin zápas, marný vždy, s hrdostí a studem,
za marnou touhu mužovu, jenž snad štěstí sní,
za krátkou slast, jež placena bývá dlouhým trudem?

20 Nikoli, láska má, nikoli, královský můj sne,
snu svého neumučím v žaláři nestoudnosti;
raději prchnu před Tebou do beznadějného dne,
než abych sladký Tvůj obraz poskvřnil banálností.

Jsi bledá moje královna, královský sen sním,
milostnou skutečnost a umělecké dílo;
s Tebou i sebou bojuji, o to, co ve snách zřím,
mozek i krev svou cvičím, by se to podařilo.

25 Nesměj se, drahá, vím to, že nezávisí náš sen
na touze, vůli jen naší, že osud vládne námi, —
leč děj se co děj: kdo kráčí nejvyšším opojen,
aspoň se nezardí jednou nad svými vzpomínkami.

30 Má plachá královno, jak jsem se plachým stal
a vše jen míti chci z Tvých neodhodlaných dlaní!
Leč prosté dívky se nebojím — z královny strach mne
bych hrubým bludem nerušil jejího králování... jal,

35 To na paměti měj a sladkou svou myslí mne veď,
důvěru za důvěru, něhu za něhu dej mi,
na čistý sen můj milostný milostivě hled
a bázeň před mým osudem ze srdce mého sejmi.

BALADA O MÝCH STRASTECH

Jak havíř kopu, ale v zemi rudé,
sám v sobě kutám ustavičně jen,
a Tebe pouze v mozku, srdci, všude
nalézám stále, skutečnost i sen.
5 Nic jiného než Tebe, mlčelivá,
a muka skepse, muka něžnosti,
jež hašteří se ve mně proměnlivá
z tvé nemilosti i z Tvé milosti,
až zpustlou hlavu aspoň ve snách kladu
10 na ňadra Tvého dobrotivou vnadu.

Den ze dne kutám v bolavém svém nitru
a nemohu se nikam dokopat,
bych jistotu, jež podobá se jitru,
přesladkou našel tam, kde noc a chlad.
15 Tak mezi nadějí a skepsí, bázní
se stále potácím a hledám klid,
hluboce toužím po očistné lázni,
bych mohl věřit, milovat a žít,
a tuším ji, když o žízni a hladu
20 zřím ňadra Tvého dobrotivou vnadu.

Snad směješ se mé pošetilé trýzni,
k níž zloba dne se často připojí,
snad směješ se mé skepsi i mé žízni,
neb dávno víš, co všechno zahojí.
25 Snad vím to též, leč tisíc pochybností
a úvah, zřetelů i nepohod
jsou galeje mé vnitřní horoucnosti
a silnější i než Tvůj plachý svod,
když obejmout smím jako za náhradu
30 pak ňadra Tvého dobrotivou vnadu.

Ó drahá, nelze jinak, je to lásky
milostná sudba, uzel k roztětí,
nelze jen líbat ruce, ústa, vlásky,
počatou píseň nutno dopěti.
Až dáš mi vše, dáš klid mi, štěstí, radu,
sen na svém ňadru, dobrotivou vnađu.

To víš, jsou vzpomínky, když léta tíží hlavu,
i zkušenosti jsou. A třebaže vše zbledlo
na pouhou stínohru a šedou pradálavu,
když štěstí podivné mě s bytostí Tvou svedlo,

5 srdce i mysl má si zapamatovaly
přece jen obrazy z té dálky zamlžené,
a mohu srovnávat: čím byly, co mi daly
sny zapomenuté a lásky promarněné,

10 a Ty co dáváš mi a probudilas ve mně,
má Juno ztepilá a plachá moje Psýché...
Hled', v sladkém renouveau se leskne Stará země
a věci zpívají jen něžné písně tiché — :

15 po těžkém zápasu a nedorozuměních,
po sprchách studených, jež zmrazovaly něhu,
po skepsi leptavší v mých pastelových sněních
sněženky trhat smím již na tajícím sněhu,

20 a nejen sněženky: to jsou již růže rudé,
a červen milostný kol voní, zpívá, hoří...
A nyní řeknu Ti: Jako mé dlaně chudé
neměly pod svou hrou, když v nadě žen se koří,

ňader tak dychtivě se dmoucích za pocely
a odměňujících je v sladkém roztoužení —
jako jsem nelíbal rtů, jež se rozpučely
tak růži podobny a pro milostné dění, —

25 tak dříve neznal jsem těch tichých líbezností,
jež slova, pohledy a doteky Tvé něžné
mi někdy prozradí z Tvé cudné hlubokosti:
tu kráčím pěšinou, kde šumí pole rezné

30 a skřivan pohodu si pochvaluje jasně, —
tu ležím v pasece, a všude samá vůně,
a houštin ševely mi šeptají své básně —:
já ještě nezbádal jsem tajemství Tvé tůně,

leč sám již tento fakt o jeho hloubce svědčí,
o jeho kráse pak, jak miluji Tvá slova,
35 a že mne zarmoutíš jen nedostatkem řeči...
Vím, přijde nutně den, kdy budeš po mně vdova,

a vdova nad vdovy, jak nad lásku je láska,
jež nás dvě spojuje. Kéž bys pak poznávala,
že marna nebyla ta osudová páska
40 a nebyl nevděčen já za vše, cos mi dala!

Snad je to jen mé zdání,
snad přitlumená láska naše
je pro Tě pouze ouverturou k velikému milování,
jež s jiným prožiješ, a nikoli již plaše.

5 A přece zdá se mi,
má dívka veliká a ženo sladce zralá,
s tou růží rtů, jež smyslnými dýše vůněmi,
s tou vlnou ňader, která tuhne, vzpíná se a sálá,
když dlaň má láská ji,
10 a s těmi — mlčím již, vždyť píseň šalmají
něžnou a cudnou nejraději máš, —

 zdá se mi tedy,
teď, když se lásce mé již nevzpíráš
a prolomené roztávají ledy,
15 že něha Tvá, jež nesmírně mne blaží
jak sametový večer v teplé pasece,
má někdy slova, která hrozně váží,
má někdy pohledy jak světla na řece,
má někdy gesta touhy upěnlivé,
20 myšlenky divé...

 že je to vašeň již, jež pod Tvou něhou doutná
v hlubině nitra...

 Tu zachvěje se milostná má loutna:
Co bude zítra?

25 Vím, tichá vodo moje, že jsi hluboká:
Co bude do roka?

Snad je to jen mé zdání,
snad hrdost Tvá jen jitřena je překážkami
tajného milování,
30 osudu jizlivými hrami.

Leč ve Tvých slovech slyším-li ten spodní temný
zvuk,
tuším-li ve Tvém počínání ozvěnu Tvých muk
a zřím-li ve Tvých očích utajený nach, —
mám strach.

35 O sebe ovšem nikterak.
Naposled člun můj štěstím zazvučí,
pukne-li ve Tvé náruči.
A zbudu-li tu, Tebou opuštěný vrak,
i potom šťasten budu, moha vzpomínati...

40 Leč o Tebe se bojím, o Tvé mládí,
jež poprvé snad může milovati.
Sen? Skutečnost? Ach, obé rádo zradí,
ne naší vinou — rukou osudu!

Vím, drahá, miluješ-li mě v tom těžkém jaru svém,
45 více než mě, jenž chvilíčku tu už jen pobudu,
nějaký sen svůj dívčí ve mně miluješ, —
a zázrak stát se musí v tomto světě zlém,
po kterém, chudá královno, jak trním jdeš,
by láska Tvá Tě šťastnou učinila,
50 by vášeň — vášeň je-li to — Tě nikdy nezlomila,

ach, drahá, osud, osud kéž Ti aspoň v tomhle
milostiv

a kvůli Tobě také se mnou učiní ten div,
bych v blízkosti Tvé zůstal chatou kamennou,
kdyby se bouři chtělo Tě sméstí,
55 bych u Tvých nohou měkkou poduškou byl Tvou,
když umdlíš na rozcestí,

a vždycky silen a jen z lásky k Tobě sláb,
Tvůj správný chlap!

60 Mám o Tě strach,
by nikdy ke zlému Ti nebyl hlubiny Tvé tajný nach.

A je-li nach ten jen mé zdání
a poplyne-li naše sladké milování
jen říčkou tichou k bezednému moři, —
65 chtěj, jako já chci, aby z něhy
byl její proud i její břehy,
chtěj, jako já chci, něhou čelit všemu světa hoři!

V bezedné moře láska naše zmizí,
Ty jistě přežiješ ten zlatý stín —:
děj se co děj, nechť všecko na ní ryzí
70 a žádná skvrna našich trpkých vin.

Pak řekneme si: Marně nezpívala,
a marně nešli jsme tam, kde se zápasí —
Ty: abys na příštích svých cestách pěkně vzpomínala,
já: abych na poslední pouť měl krásné počasí.

25. 8. 1927

Hubené prsty moje
nenaučily se hráti na nástroje
o strunách, které plačou, jásají a sní,
a přece píseň nejněžnější chtějí zahrát směle
5 na nejsladších strunách, na Tvém těle,
má lásko nejkrásnější, lásko poslední!

A zhořklá ústa moje,
chudá, nevýmluvná za lásky i boje,
zazpívat nedovedou jedné písničky,
10 a přece zpěvem nejsladším a složitým Ti chtějí
rozezvučeti tělo k vášnivému ději
a v božskou melodii utkat všechny hubičky.

Kdyby to nedovedly prsty, ústa moje,
byla by naše láska plna nepokoje,
15 a ještě bledší byla by Tvá bledá tvář.
A věčný smutek putoval by se mnou,
že nezřím šťastnou bytost Tvoji jemnou
ni ve chvílce, kdy každou bledost zbarví rudá zář.

24. 8. 1927 večer,
po zprávách o popravě
Sacca a Vanzettiho

Proč rozum mám a proč mám, drahá, Tebe,
když pomstít, pomstít se by bylo nejkrásnější,
mít silnou ruku vášnivého vraha
a namířiti na některou zdejší

5 počestnou kreaturu, která olizuje
vlastnictví, morálku a pořádek ten hnusný!
Ach, jak by se mi ulevilo dneska!
Jak zazvonil by dnešní večer dusný!

10 Leč rozum mám, a více nežli rozum:
Tvou lásku, milovaná, která nedovolí,
bych záštím zahynul. A tak jen prudce toužím
Tvou měkkou ruku míti na srdci, jež bolí.

Myslím-li na Tě — a myslím na Tě stále —
a myslím-li na Tě krásně,
zpívám si v duchu a zpívám ke Tvé chvále
své nejlíbeznější básně.

5 Zpívám si chválu Tvých očí, něhy temné
a jezera, jež mne jalo,
aby mne navždy do hlubiny své jemné
jak oblázek pochovalo.

10 Zpívám si chválu Tvé taille, palmy jižní,
jež ovoce těžké nese,
k níž smím se tisknout, Tvůj stejnorodý bližní,
sám s Tebou v severním lese.

15 Zpívám si chválu Tvých stehen, něžné síly
a soutěsky z rajské nivy;
chtěl bych být rekem, jak prý tu kdysi žili,
a provádět na nich divy.

20 Zpívám si chválu černého Tvého chmýří,
té omamné vegetace,
v které má ústa jak milionář hýří,
když touha svléká nás sladce...

A co snad básník hned nepochválí Tobě,
to miluje člověk pouhý:
myslím-li na Tě, na těžká ňadra obě
Ti pocel vždy dávám dlouhý.

9. 9. 1927

Básničku k svátku chceš, má sladká ženo?
Jak holé řečiště a kamenité
je nitro mé však dneska vysušeno,
a zdroje písní hluboko jsou skryté.

5 Tak sobě dím i Tobě, drahá, suše:
Nač krásná ta i méně krásná slova,
jež míjí oblakem a zvoní hluše,
když skutek utek, utíká vždy znova!?

10 Víš, jak Tě miluji a jak Ti přeji
líbezný úděl na paloučku štěstí
a jak bych chtěl Ti v marnotratném ději
z krásného nejkrásnější v náruč snést.

15 Co veliké však sny mé platny jsou Ti,
jež k nohous Afriku Ti kladou celou,
když i sny malé stále se nám hroutí
před šerou perspektivou neveselou!

20 Čím trůn Ti v srdci básníkově zlatý
a pohádky všech jeho krásných plánů,
když dát Ti nemůže svět vrchovatý,
ba ani k svátku — kousek perziánu.

15. září 1927

Rci, drahá, což jsme nedobojovali
již tichý boj svůj, srdce se srdcem?
Vid', oba jsme se v boji tom již vzdali,
a láska je nám těžkým osudem.

5 Jsem Tvůj, Tys má; že jsme se zasnoubili,
to pouze smrt již může smazati.
My jeden druhému jsme vpolíbili
svou pečeť zlatou v něžné závratí.

10 Leč život životem, jen pokud bojem.
I láska bez boje by umřela.
Jest růži věčně zápasiti s hnojem,
by rostla, rozkvetla a voněla.

15 I lásce naší nový zápas kyne,
by nezalkla se v bahně všednosti...
Na tomto světě k srdci nepřivine
svou chudou chudý bez jha žalostí.

20 Zde vybojovat každý den si třeba,
má-li být lásky dnem, dnem svátečním.
A je to těžší boj než o kus chleba,
tu zápasíš i s vlastním slaboštvím.

Ach, nepodlehnout všednosti a zlobě
a nikdy neztratit svůj čistý sen!
A svátkem kéž náš styk i mně a Tobě,
i v přátelství až bude proměněn!

Jen jedno jaro v životě jsem ztratil,
mimo mne přešlo, aniž jsem ho viděl,
jen jedno jaro vzkvetlo, zavonělo,
aniž jsem upil z jeho sladkých zřidel.

5 Do dálky zřel jsem přes severní lány,
mně zrak se touhou beznadějně kalil,
a malomyslností hořce spoután,
do každé číše pochybnost jsem nalil...

10 Jen jedno jaro! Škoda je i toho,
všech květin škoda, jež nám nevoněly,
všech ptáků, jež jsme cestou nezaslechli,
všech žen, jež před námi se nezarděly.

A přece blahořečím tomu jaru,
své touze, bázni, pochybnostem, hoři!
15 Vždyť na břehu jsem stanul v nové zemi
po dlouhé plavbě v rozbouřeném moři.

Tu manželem jsem stal se kněžny cizí,
novinu vzácnou spolu vzděláváme...
Než zbohatneme žní, již ruka sklízí,
20 paláce ze snů nad hlavami máme.

Praha, Bratislava, Rusa, Varna.
Stokrát myšlenka mi vzletí marna,
lítost, radost, úzkost, naděje.
Stokrát ptám se: V tomto okamžiku
5 co as děláš v kupé, na parníku —
stokrát dálka se mi vysměje.

Dni jsou dlouhé, mysl škube sebou:
co je s Tebou, drahá, co je s Tebou,
slepým vězněm potácím se tmou,
10 čekám jen, až světlo zas mi vrátíš,
s bázní, zda svou radost neutratíš
v strastech, jež má osud pro chudou.

Dni jsou dlouhé, noci bouřek plny,
přízrak vstává z rozbouřené vlny,
15 a já vím jen, že mám o tě strach...
Kéž Tvůj lístek, holoubek z Tvé dlaně,
nese vzkaz, že pluješ požehnaně,
sladká bárko má, tam na vlnách!

Budeš-li v městě tom nad Sprévou,
prosím tě, nezapomeň,
že v krvince každé mám podobu tvou.
Vzpomeň si, vzpomeň.

5 Bude mi teskno. Nevíš jak.
Nevyléčí mne ni lesy.
Prosím tě, vzpomeň si, vzpomeň pak
Unter den Linden kdesi.

10 Vzpomínka tvá snad zavane
líbezným vánkem až ke mně,
horké mé čelo ovane
vůněmi kvetoucí země.

15 Na svého starého chlapce si,
prosím tě, Lidunko, vzpomeň,
za horami a za lesy,
prosím tě, nezapomeň!

Nikdy jsem nebyl domýšliv
a šťasten byl jsem v lesích jen,
když v sebe jal mě věčný div
a já s ním splýval v jeden sen.

5 Pak přišlas ty, mně souzena
pro nejkrásnější báseň mou:
leč, příliš pozdě zrozena,
svou opovrhlas úlohou.

10 Nikdy jsem nebyl domýšliv,
šťkal jsem jen strašnou radostí,
když nabízlas mi rtů svých div
o nevýslovné sladkosti.

15 Teď z básně, o které jsem snil
po těch pět sladkohořkých let,
mně červ jen marné vášně zbyl
v srdci, jež musí zkamenět.

20 Nikdy jsem nebyl domýšliv,
a kdybych mohl doufati,
že v moci mé je taký div,
že toho, toho třeba ti,

klekl bych, nohy objal ti
proslzenýma rukama
a nepřestal bych prositi:
Buď, lásko moje, znova má.

Ke čtvrtému výročí 19. května 1926

Dnes v neděli červen rozbujel
pod horkou modří nebeskou:
tys přišla, krásný nepřítel,
vtělený červen, hudba cell,
5 jen rozdrásat zas bytost mou.

Voní má země i blízkost tvá,
na trávě ležím umučen,
pohřební píseň truchlivá
svou všedností se mi posmívá,
10 v neštěstí mění krásný den.

Je vůkol tolik života
a tolik smrti ve mně je,
a tvoje strašná němota,
nevím, zda křičí či šepotá,
15 jak marna byla by naděje.

Je konec všemu, já to vím
a nenávidím soucit tvůj:
drží mne poutem falešným,
marně se za tebou potácím,
20 padaje, říkám si: Stůj!

Aspoň ti za kvítí děkuji,
když už jsi všechno mi vzala,
ba i tu krásnou neděli,
kdy jsi je natrhala.

- 5 Vždyť jsem jen žebrák už před tebou
a za almužnu jsem vděčen:
Sladší je od tebe narcisek
než všechno od krásných slečen.

V neděli v noci

I za to přátelství tvoje
chtěl bych tě obklopit světlem,
jsem však jen zlomený člověk,
který tě krmí smutkem.

- 5 Chtěl bych být velikým hercem,
klaunem, jenž rozesmál by tě,
by vzplála bledost tvých líček,
a *já* jen v srdci měl žal.

Na kopci v parčíku ta světlá ozdravovna
jak pozdrav veselý do šera jehličí,
jež kryje stráně kol, teď vznešenému rovna
je sídlu letnímu, ježž snění obklíčí.

5 Tu na prah Popelka jak velká kněžna vyšla,
zavolá radostně a zbledne pohnutím.
Sem princů dvojice dnes holdovat jí přišla
a z auta ovoce jí nese s cukrovím.

10 Je to jak pohádka, a den je červencový;
ač bylo za mraky, vysvitne slunce zas.
Je to jak pohádka, mluv líbeznými slovy,
leč život je to těž a ten má hořký kaz.

15 Z té princů dvojice mlád jeden a stár druhý,
to samo prozatím nic ovšem neříká:
leč právě mladý princ se ujal funkce sluhy,
a starý, starý princ se láskou zajiká.

20 Ten mladý pro jinou již srdce svoje zlomil,
ten starý na dlani je znova přináší
té, při níž poprvé si léta uvědomil
a poznal smutek, žal, jež smrt jen zaplaší.

Sychrov 11. 7.

Myslím, že můžeš mi odpustit věru
mé chvílky drsné a jedovaté:
z toho, co stalo se, tolik jsem tužil,
tolikrát marně v Tvou němotu bušil,
5 žel, nemám nervy svaté.

Myslím, že můžeš mi odpustit věru
nedůvěřivosti trpká slova:
má láska chtěla jen slyšeti opak,
z lakomých úst Tvých slyšeti opak
10 a důvěřovati znova.

Odpusť mi výkřiky, jimiž jsem křivdil,
odpusť jim pro ty, jež pravdu měly;
zhořklému srdci všecko je trýzní
a všecko za chvíli lítostí vyzní,
15 vzpomeň, co dny mé vytrpěly.

Miluji tvoje všecko,
 ty to víš, ty to víš,
 veliké děcko,
 pro něž jsem zradil sebe,
 5 a za snem jako za oblakem stoupaje v nebe,
 řítím se níž a níž.

Miluji vše, co nazýváš svým tělem:
 hedbávné pleti teplo i led,
 tvé tváře lunu pod oblačným čelem,
 10 rtů rozpuklý a pastelový květ,
 pilíře nohou, trupu prohnutou sakuru,
 tvé ruce měkkých dlaní,
 tvé hrozny, tvou broskev, tvou lasturu,
 bledost i zardívání, —

15 leč nejvíce z všeho miluji, až k nenávisti,
 tvých očí tmavou hlubinu:
 šerem je obklíčena, tlí v ní listí,
 zrcadlí tajemnou končinu.

Nejvíce z všeho miluji oči tvé,
 20 nejvíce z všeho mě vraždí těch zřítelnic dvě.

Stokrát se do nich zahledím,
 závratí puzen až ke dnu,
 táži se, táži — marně — vím,
 že odpověď leží v nich jako balvan, balvan, jež
 nevyzvednu.

25 Stokrát se marně zadívám
v tu hlubinu němou,
jako bych hovořil s tajemnou gemou,
stokrát se marně očima ptám
těch očí.

30 Bludičkou na úbočí
cosi v nich vzplane a zhasne v tmách,
rázem a navždy v bezedných hlubinách,
vyhnancem do noci odcházím znova,
ze starých ran mně znova teče krev:
35 nikdy se nedovím, nehoden slova,
je-li to posměch, soucit, zrada nebo hněv,
chlad nebo teplo, ocel nebo měď,
ta tvoje odpověď.

—

 Miluji tvoje všecko,
40 ty to víš, ty to víš,
veliké děcko,
pro něž jsem zradil sebe,
a za snem jako za oblakem stoupaje v nebe,
řítím se níž a níž.

45 Miluji vše, co jmenují tvou duší:
tvé mladá bloudění
i touhy, jež chudoba kruší,
smutky a vzpouru, stud i vzrušení,
tvou plachost laně
50 i něhy cudné slabiky,
tvé spravedlivosti hrdé zbraně
i soucit veliký —

 leč nejvíce z všeho miluji to bolestné dění,
jež zasil jsem do tebe — pro svoje utrpení.

55 Ten zmatek tvého srdce, ta bouře kol tvé hlavy,
to není všednost ve všednosti jen.
Jsi cesta do hor: táhnou silné davy
pozdravit nový den.

60 Jak sladko by bylo trpěti tedy
pro krásnou věc,
kdyby nás nedělily tajemné ledy
a spojoval bratrský růměnec.

Jak sladko bylo by trpěti,
znám-li svou vinu,
65 a utrpením prospěti
milovanému klínu.

S vědomím viny klesám pod balvanem,
jejž na mě jsi svalila,
nemohu přiti se s mládím, krutým vanem,
70 pro sen, jejž tak jsi zradila.

S vědomím lásky však chtěl bych odhodlaně
snášeti vše, co mi připravíš,
chtěl bych ti pokorně nastavit dlaně,
bys mohla výš.

75 Stokrát jsem k tomu se odhodlal,
stokrát však víru jsi mi vzala;
srdce i mozek jsem ti bez výhrady dal,
mlčením aspoň jsi mi lhala.

80 Ach, proč jen, proč, ó ženo sladká,
jsem v bytosti tvé tak všední jen host,
proč nemůžeš příteli tam otevřít vrátka,
kde upřímnost potkává upřímnost?

Setkávám se jen s hlubinou němou,
jako bych hovořil s tajemnou gemou,
85 tápu jen v tmách,
ruku mi pohladíš, zmizíš v hlubinách,
vyhnancem do noci odcházím znova,
ze starých ran mi znova teče krev:
nikdy se nedovím, nehoden slova,
90 je-li to posměch, soucit, zrada nebo hněv,
chlad nebo teplo, ocel nebo měď,
ta tvoje odpověď.